22155 ـ رکعت نماز چگونه درک می‌شود؟

سوال

اگر شخصی آمد و وارد نماز شد در حالی که امام از رکوع برخاسته اما هنوز «الله اکبر» نگفته، آیا این رکعت او به حساب می‌آید یا خیر؟ و چرا؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اگر مأموم در حالی وارد نماز شود که امام در رکوع است سه حالت دارد:

۱ـ اینکه در حالی که ایستاده تکبیر احرام را بگوید و سپس به رکوع برود در حالی که امام در حال رکوع است، در این حالت، در آن رکعت به امام رسیده است.

۲ـ اینکه امام در حال رکوع باشد و او تکبیر احرام را بگوید اما وقتی به رکوع برود که امام از رکوع برخاسته است؛ در این حالت به امام در این رکعت نرسیده و باید آن رکعت را قضا کند.

۳ـ اینکه بدون گفتن تکبیر احرام مستقیما به رکوع برود. در این حالت نمازش باطل است زیرا یکی از ارکان نماز یعنی تکبیر احرام را ترک کرده است.

و «فقها بر این اتفاق نظر دارند که هر کس در رکوع امام را دریابد، رکعت را دریافته است؛ به دلیل سخن پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ که می‌فرماید: «آنکه رکوع را دریابد، رکعت را دریافته است» به روایت ابوداوود، و آلبانی در «إرواء الغلیل» (۴۹۶) آن را صحیح دانسته می‌گوید: «آنچه این حدیث را تقویت می‌کند جاری بودن عمل صحابه بر این حدیث است:

اولا: ابن مسعود، که می‌فرماید: «آنکه در حال رکوع به امام نرسد به آن رکعت نرسیده است»... و سند آن صحیح است.

ثانیا: عبدالله بن عمر، که می‌فرماید: «اگر در حالی آمدی که امام در حال رکوع است، و پیش از برخاستن او دستانت را [در حال رکوع] بر زانوهایت نهادی [به رکعت] رسیده‌ای» و سند آن صحیح است.

ثالثا: زید بن ثابت که می‌فرماید: «کسی که پیش از آنکه امام سرش را [از رکوع] بردارد به رکعت برسد، آن رکعت را دریافته است» و سند آن «جید» است».

نگا: «الموسوعة الفقهية الكويتية: (٢٣/ ١٣٣) و «المغنى» (١/ ٢٩٨).